

Natuurrapport

2023

SAMEN WERKEN AAN HET VLAAMSE
BIODIVERSITEITSBELEID VAN DE TOEKOMST

UITDAGING 2: DE KLIMAATVERANDERING TEGENGAAN

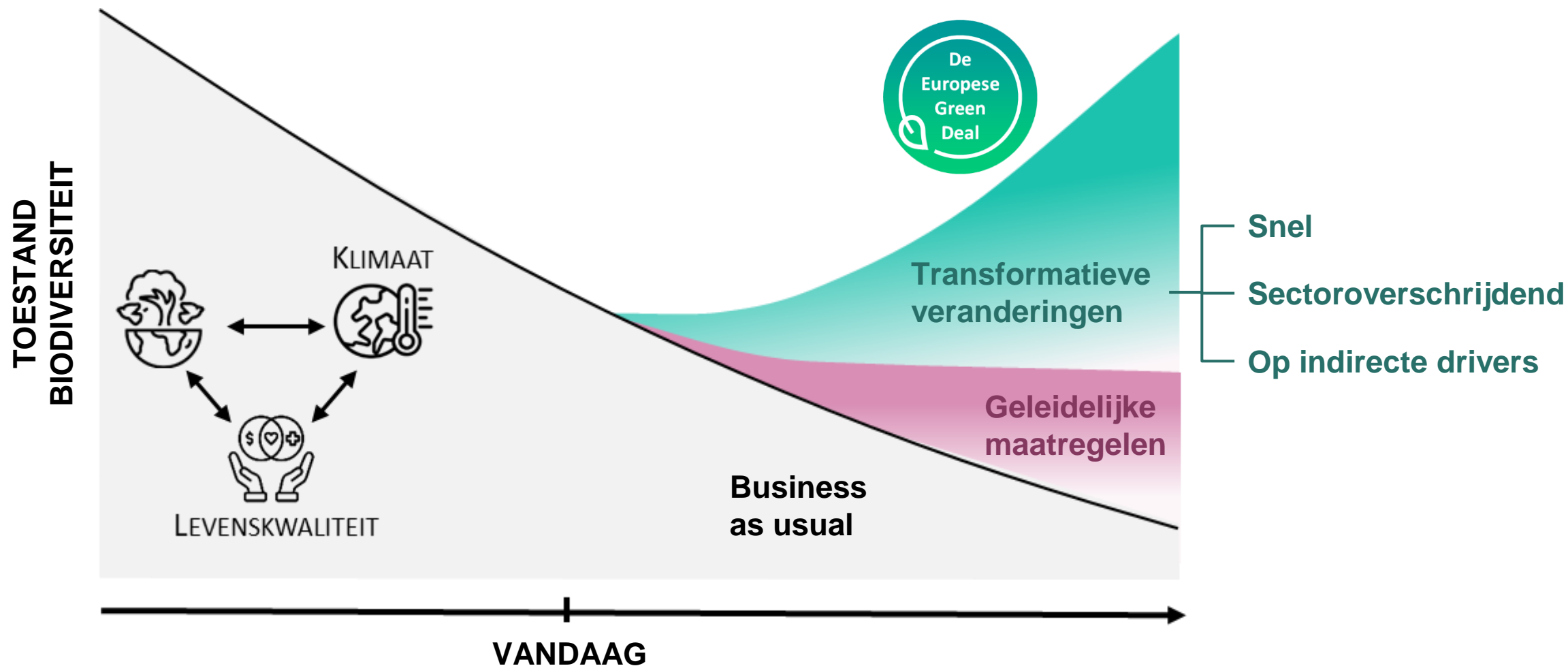
INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Vlaanderen
is wetenschap

Vlaams Parlement, 18 september 2023

Nood aan transformatieve veranderingen

Biodiversiteit in het hart van de Green Deal

Koolstofbalans

Natuur-gebaseerde oplossingen voor klimaateffecten

Biodiversiteit beschermen & herstellen

Een eerlijk & duurzaam voedselsysteem

Circulaire bioeconomie ondersteunen

Vlaanderen klaar voor de Green Deal?

Uitdaging

Schade door droogte & overstromingen beperken

Uitdaging

Klimaatverandering tegengaan

Uitdaging

Samenhangend natuur-Netwerk creëren

Uitdaging

Leefbaarheid steden verbeteren door NBS

7 gemeenschappelijke oplossingspaden

→ **Namiddag**

De klimaatverandering tegengaan

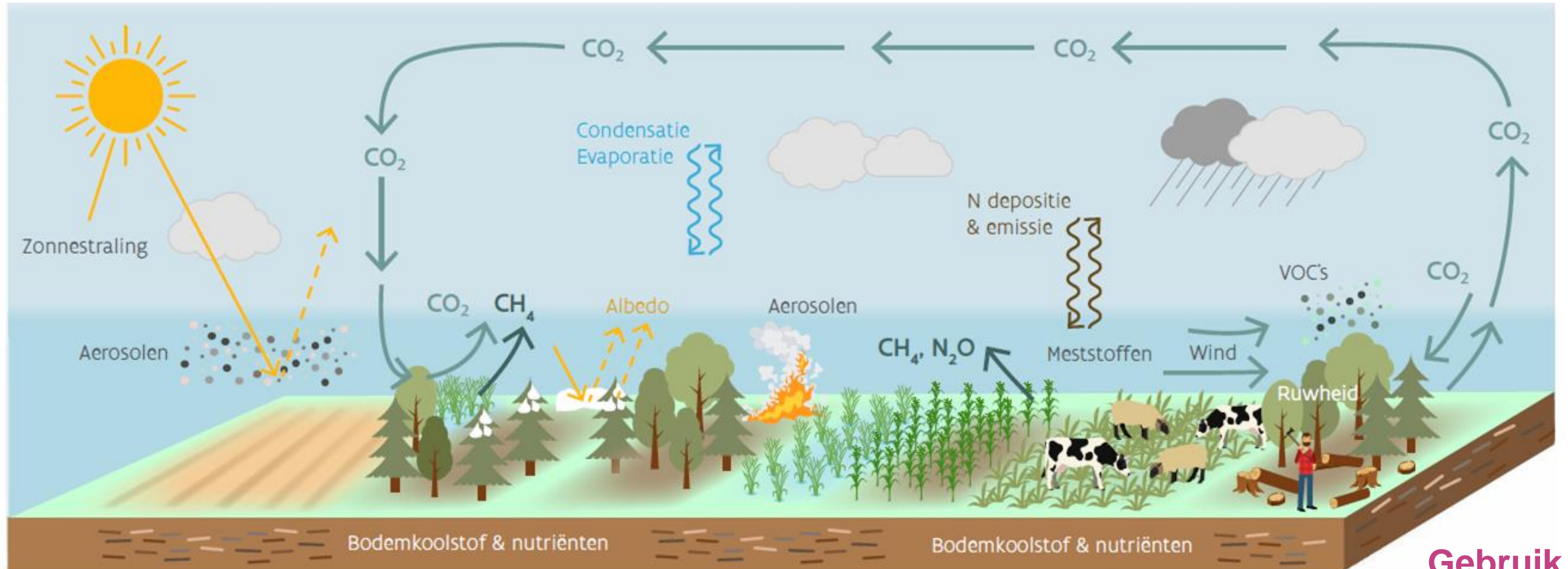

Rol van ecosystemen in de klimaatverandering

Andere chemische & biofysische processen

Broeikasgasbalans

Gebruik biomassa

- **Netto-effect ecosystemen** op wereldwijd klimaat?
- **Complexiteit:** levenscyclus producten & buitenlandse impact

Wat vraagt de EU?

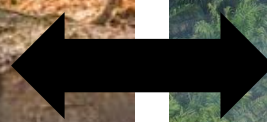
**Uitstoot broeikasgassen verminderen
klimaatneutraal in 2050**

**Koolstofopslag in
ecosystemen & hout**

**Transitie naar
bioeconomie**

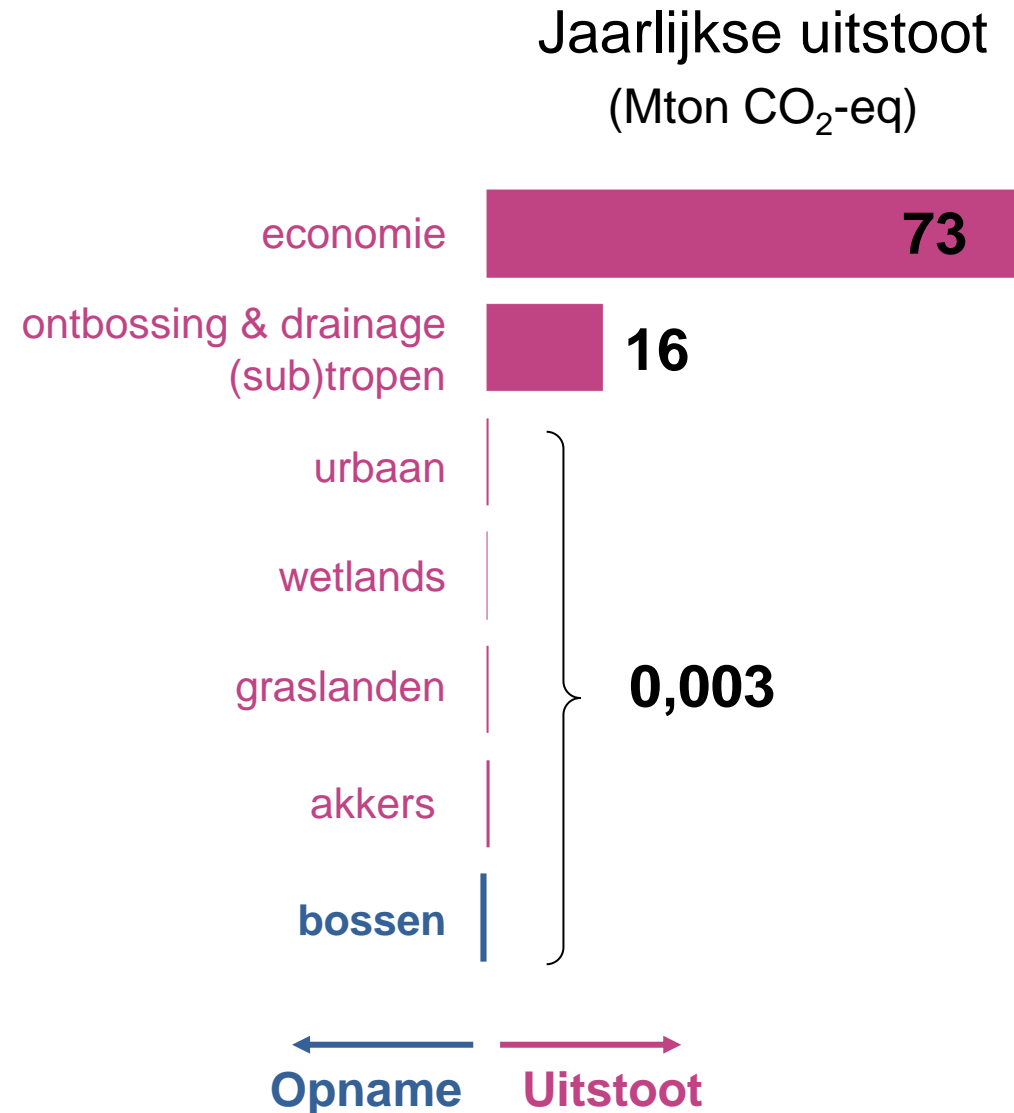
**Impact buiten EU
vermijden**

Koolstofbalans ecosystemen Vlaanderen

- **Zeer kleine bijdrage** klimaatdoel
- LULUCF-Vlaanderen: **netto-uitstoot**
  - **Opslag**: bossen
  - **Voorraad**: bossen, wetlands en graslanden
→ Leeftijd!
  - **Onder druk** (bv. klimaat, versnippering)
  - Focus: **beschermen** van voorraad
→ Weerbaarheid ES verhogen
- **Bio-economie**: groeiend, bijdrage ES beperkt

Naast klimaat ook bv. tewerkstelling, biodiversiteit, globale rechtvaardigheid, strategische zelfvoorzienendheid, ...

Opgaven voor het beleid

1. Inclusieve **visie** biomassaproductie

2. **Kennisleemtes** opvullen & uitwisseling

3. **Versnippering** landschap & bevoegdheden overstijgen

4. Evenwicht **regelgeving** - ruimte voor dynamiek

5. **Verdienmodellen** duurzaam biomassabeheer

Achtergrondrapporten,
podcasts, filmpjes

1. Inclusieve visie biomassaproductie

Waarom?

- Veel **functies**: Biomassa ↔ Biodiversiteit ↔ Klimaat
- Veel **visies op deelaspecten** (bio-economie - openbare bossen - houtkantenplan - biomassaareststromen - VEKP - ...)
↔ koppeling beheer & gebruik

Hoe?

- Uitgangspunt = weerbaarheid, **meerdere diensten** op **lange termijn**
- Gevolgen **impact in het buitenland**
- Lokale accenten → breed gedragen **gebiedsvisies**
- **Richtlijnen** terreinbeheer & overlegstructuur

2. Kennisleemtes opvullen & uitwisseling

Waarom?

- Onderbouwing van het **debat over een visie**
- **Onzekerheid** toekomstige (klimaat)ontwikkelingen
- **Biomassastromen**: weinig data
- Bestaande **kennis stroomt niet altijd door** naar het terrein

- ### Hoe?
- Onzekerheid → ruimte voor **experiment + evaluatie**
  - Kennisopbouw → financiering op **lange termijn**
  - Toepassen kennis → structurele **samenwerking** beleid-beheer-wetenschap (Vlaams niveau + lokaal)

3. Versnippering landschap & bevoegdheden overstijgen

Waarom?

- Versnippering **landschap**
→ **Mismatch aanbod - vraag & logistiek**
- Versnippering **beheer & beleid**
→ **Moeizame afstemming**
- Valorisatie biomassa **niet altijd prioritair**
- **Productieketens** onvoldoende uitgebouwd

- ## Hoe?
- **Tijd & budget** voor afstemming transversale thema's
  - **Brugorganisaties/figuren**: coördineren, ontzorgen

4. Evenwicht regelgeving - ruimte voor dynamiek

Waarom?

- **Heterogene, moeilijk controleerbare** biomassastromen ↔ Regelgeving voor **grootschalige controleerbare** processen
- **Natuurlijke dynamiek** & **Experimentele** sector ↔ Strakke regelgeving

→ Verlies biomassa & rem lokaal circulair werken

Hoe?

- Regelgeving: **aanpassing** & tijdelijke **soepele aanpak**

- Landbouw: beoordeling i.f.v. **multifunctionaliteit**
- **Doelen** als stimulans voor lokale valorisatie
- **Richtlijnen** voor beheerders & handhavers

5. Verdienmodellen duurzaam biomassa-beheer

Waarom?

- Duurzaam **natuur- & landschapsbeheer financieren**
→ Publieke diensten ↔ dominante markt
- **Financiering overheid**: onzeker, complex, versnipperd
- **Inkomsten diversifiëren** in veranderende omgeving → o.a. via valorisatie biomassa

Hoe?

- **Langetermijnfinanciering** door overheid stroomlijnen
- Ondersteuning **afstemming aanbod & vraag**
- **Promoten** duurzaamheidsstandaarden & lokale productie
- **Koolstofmarkt**: grondige analyse nodig

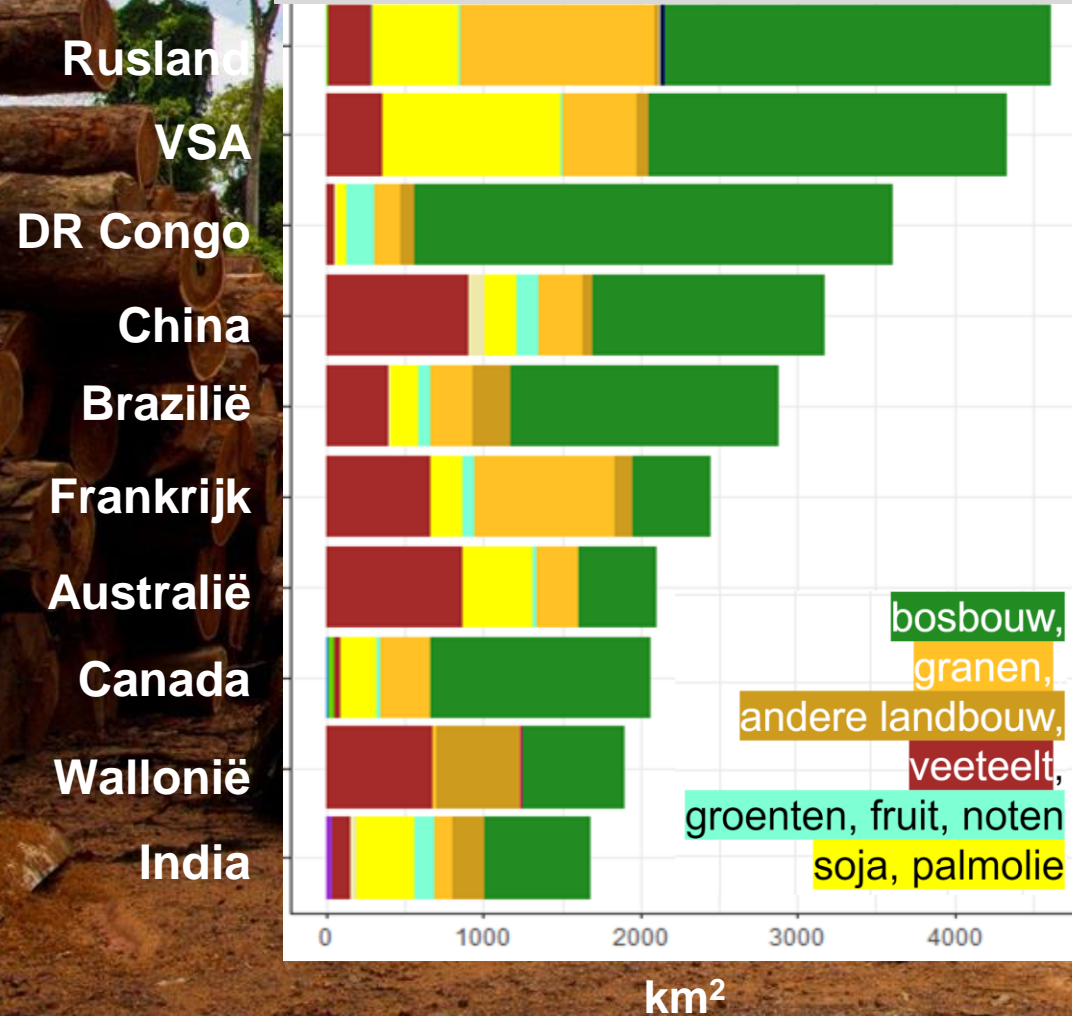

De dialoog gaat verder

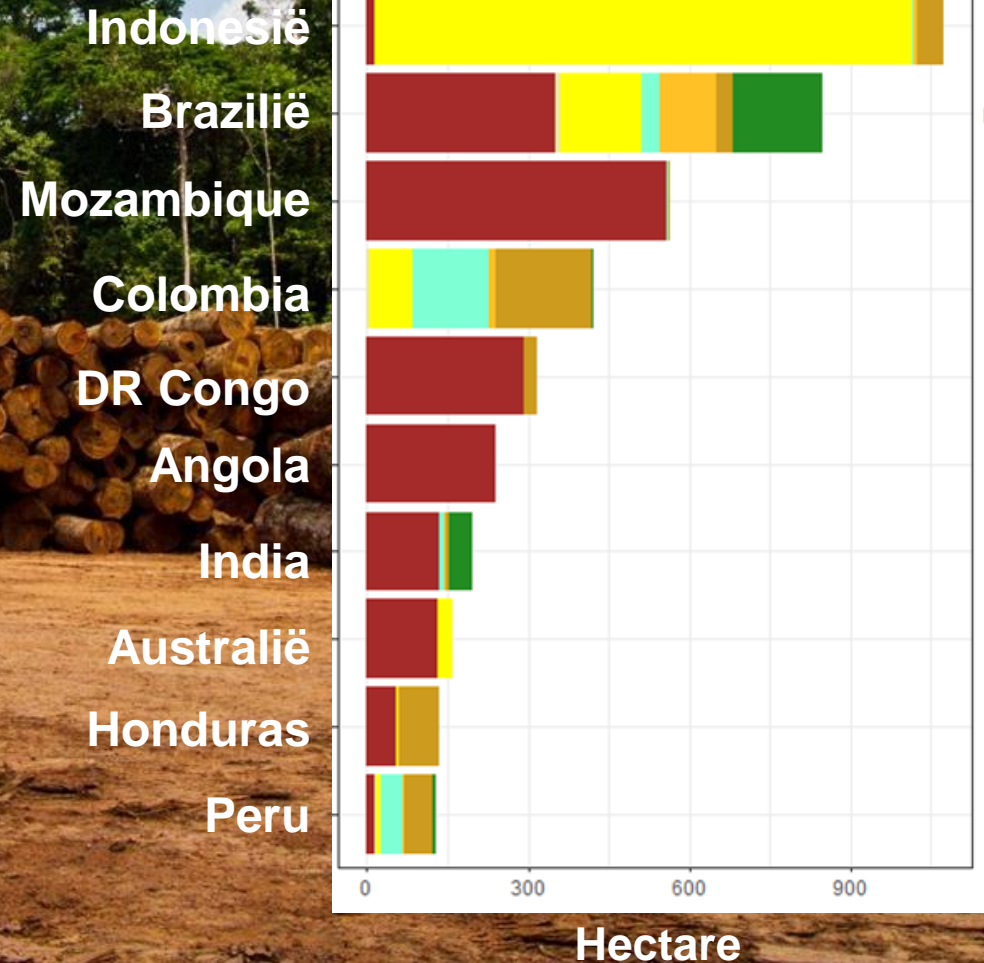

Vlaamse prioriteiten vs belangen op wereldschaal

Landgebruik

Ontbossing in de tropen

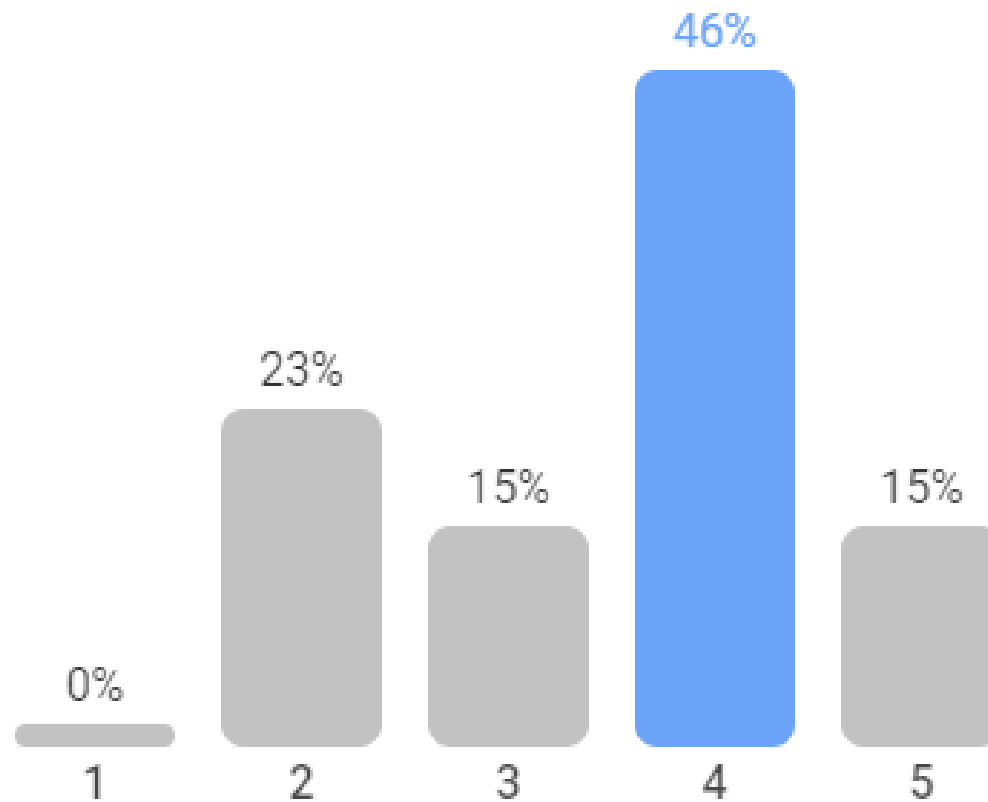

Vlaanderen moet streven naar een bepaald percentage zelfvoorziening voor hout 13

1 - Sterk oneens 5 - Sterk eens

Score: ★ 3.5

Vlaamse prioriteiten vs belangen op wereldschaal

- Moeten onze halfnatuurlijke ecosystemen en in het bijzonder onze **bossen**, meer **bijdragen aan de bioeconomie**?
- Moet het **Vlaamse biodiversiteitsbeleid** in haar keuzes over beheer en doelen meer rekening houden met onze **impact in het buitenland**? En zo ja, hoe?
- **Investeringen voor biodiversiteit** in het buitenland, zoals het Vlaams Fonds Tropisch Bos, hebben weinig zin, zoiets moet **op Europees niveau** geregeld worden.

Natuurrapport

2023

SAMEN WERKEN AAN HET VLAAMSE
BIODIVERSITEITSBELEID VAN DE TOEKOMST

PAUZE

UITDAGING 2: DE KLIMAATVERANDERING TEGENGAAN

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

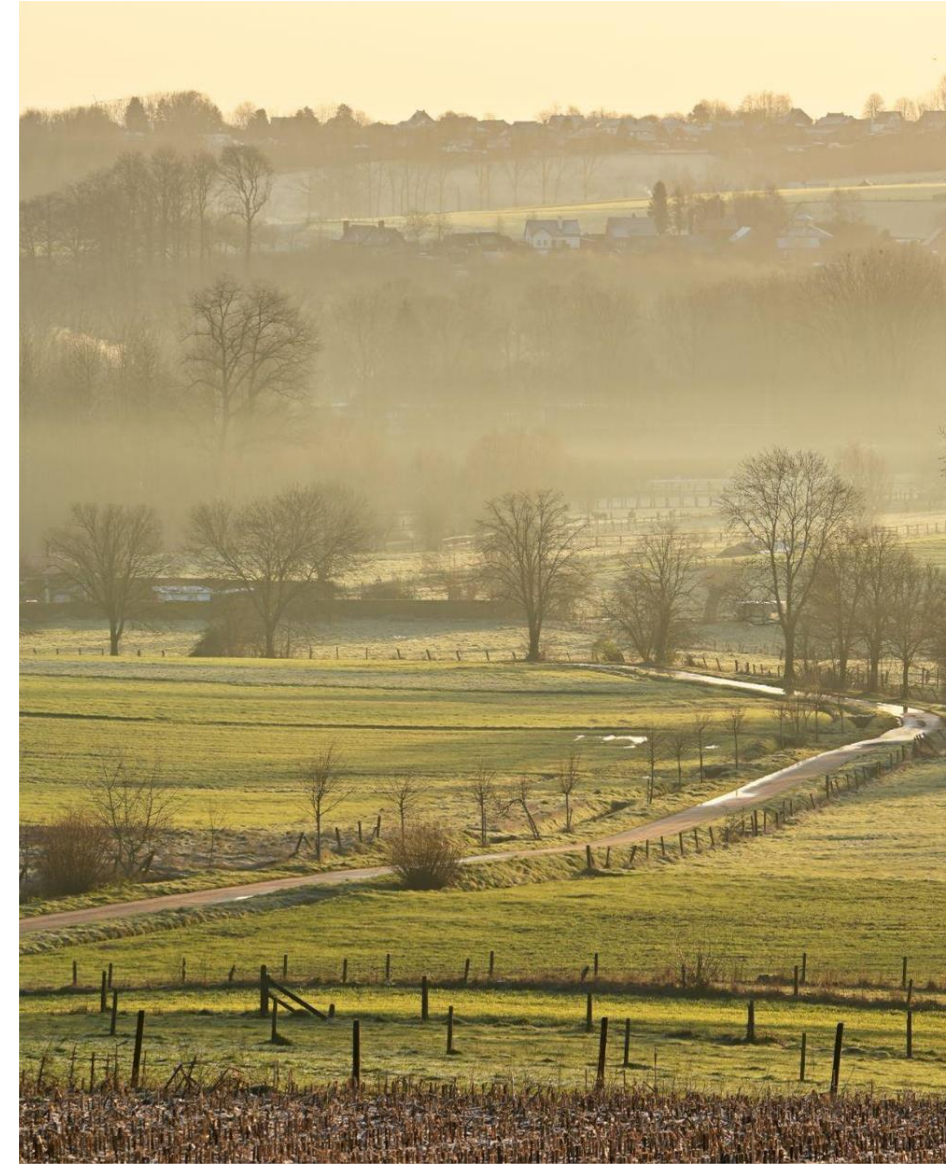

Vlaanderen
is wetenschap

Vlaams Parlement, 18 september 2023

Verkokering vs transversaal beleid

- **Versnipperd landschap**
  - Vlaams landschap = divers, productief
→ vereist beheer
  - Logistieke moeilijkheden
- **Versnipperd beleid & beheer**
  - Visies klimaat + biodivers. + bioecon. + ...
  - Veel beheerders
  - Geen trekker van thema
- **Versnipperde kennis**
  - Gespecialiseerde kenniskokers
  - Wetenschap - beleid - beheer
  - Uit het oog = uit het hart en hoofd
→ kennis verdwijnt

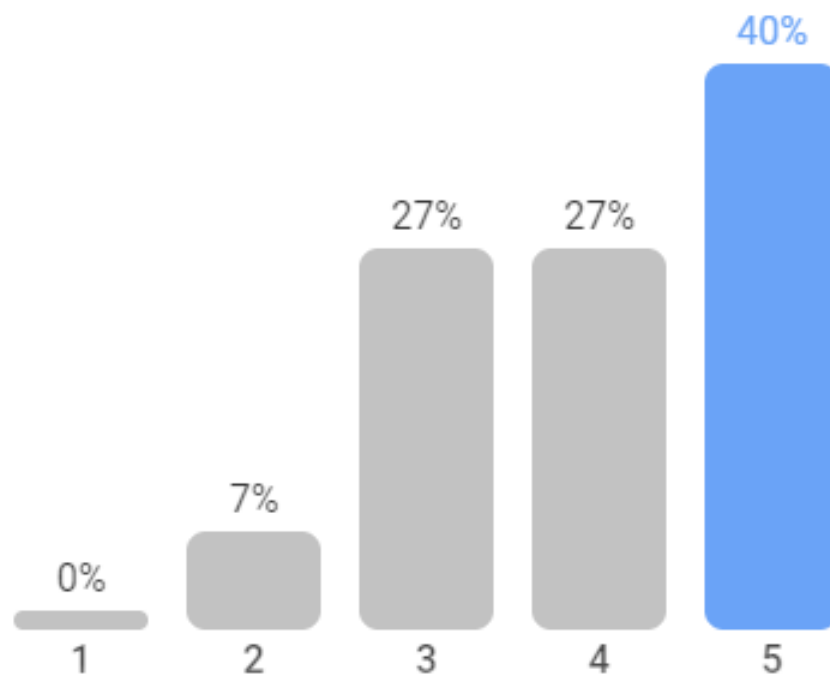

Gropeer de medewerkers van de Vlaamse overheidsinstellingen die met de inrichting en het beheer van het landschap bezig zijn, in een "landschapshuis"

15

1 - Sterk oneens 5 - Sterk eens

Score: ★ 4.0

Verkokering vs transversaal beleid

- Moet er een **gemeenschappelijke visie met bijhorende doelen** komen voor biomassaproductie uit (half-)natuurlijke ecosystemen?
- **Hoe organiseren** we de samenwerking? Moet er een **coördinatie** op landschapsniveau komen? Wie neemt het voortouw?

